

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz.U. z 2016 r. poz. 1285) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2016 r. poz. 64 i 1010), zwaną dalej „ustawą o ZSK”.

Projekt rozporządzenia został przygotowany po zasięgnięciu i uwzględnieniu opinii Związku Rzemiosła Polskiego, zwanego dalej „ZRP”.

Obecnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2012 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 1117).

Wydanie rozporządzenia jest związane z wejściem w życie ustawy o ZSK, w której ustalono Polską Ramę Kwalifikacji („PRK”) oraz zasady przypisywania poziomów PRK do kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji częściowych. W projektowanym rozporządzeniu wprowadza się nowe regulacje dotyczące umieszczania na świadectwach czeladniczych i dyplomach mistrzowskich wzorów znaków graficznych PRK, o których mowa w art. 10 ustawy o ZSK. Wprowadzenie regulacji w tym zakresie zapewni przejrzystość i porównywalność poziomów kwalifikacji w Polsce i zagranicą, jednocześnie pozwoli na pełne funkcjonowanie ZSK. W pozostałym zakresie projektowane rozporządzenie co do istoty powiela dotychczasowe rozwiązania.

W PRK wyróżnia się 8 poziomów określonych przez ogólne charakterystyki efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach (art. 5 ustawy o ZSK). Ustawa o ZSK wyróżnia kwalifikacje pełne oraz kwalifikacje częściowe (art. 2 pkt 9 i 10 ustawy o ZSK). Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy o ZSK, świadectwo czeladnicze wydawane po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej i zdaniu egzaminów w zawodach, o których mowa w art. 3 ust. 3b ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle - potwierdza nadanie kwalifikacji pełnej na poziomie 3 PRK, chyba że w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.) zostanie określony dla danej kwalifikacji inny poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji. Ponadto kwalifikacjom częściowym potwierdzonym dyplomami mistrzowskimi i świadectwami czeladniczymi wydanym osobom, które zdały egzamin czeladniczy albo egzamin mistrzowski z zakresu kwalifikacji częściowej włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na podstawie art. 37 ustawy o ZSK, przypisuje się poziom PRK, który został określony dla danej kwalifikacji częściowej w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 25 ustawy o ZSK. Natomiast poziomów PRK nie przypisuje się do kwalifikacji częściowych potwierdzanych świadectwami czeladniczymi i dyplomami mistrzowskimi, które nie zostały włączone do ZSK.

Zgodnie z art. 10 ustawy o ZSK, przypisanie poziomu PRK do kwalifikacji uprawnia instytucje certyfikujące do umieszczania na dokumentach potwierdzających nadanie danej

kwalfikacji znaku graficznego informującego o przypisanym poziomie PRK do kwalifikacji. Znak graficzny jest umieszczany wyłącznie na dokumentach potwierdzających nadanie kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Znaki graficzne informujące o przypisanym poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji są odrębne dla kwalifikacji pełnych i dla kwalifikacji cząstkowych. Wzory znaków graficznych informujących o poziomie PRK zostały określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie wzorów znaków graficznych informujących o poziomach Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisanych do kwalifikacji pełnych i cząstkowych włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Dz. U. poz. 1022), wydanym na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy o ZSK.

W § 27 ust. 2 i 4 rozporządzenia wprowadzono przepisy dotyczące umieszczania znaków graficznych PRK na świadectwach czeladniczych i dyplomach mistrzowskich potwierdzających odpowiednio kwalifikacje pełne i kwalifikacje cząstkowe włączone do ZSK. Izby rzemieślnicze nadrukowują odpowiedni znak graficzny PRK na:

- świadectwie czeladniczym, wydawanym osobie, która zdała egzamin czeladniczy: w przypadku kwalifikacji pełnej - poziom 3 PRK lub inny, zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy o ZSK; w przypadku kwalifikacji cząstkowej – poziom PRK określony w obwieszczeniu zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy o ZSK,
- dyplomie mistrzowskim, wydawanym osobie, która zdała egzamin mistrzowski: poziom PRK dla kwalifikacji cząstkowej określony w obwieszczeniu zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy o ZSK.

Niniejsze rozporządzenie dotyczy także wydawania świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich dla kwalifikacji niewłączonych do ZSK. Na nich znak PRK nie może być umieszczany.

Kolejną zmianą, jaka została wprowadzona w § 27 rozporządzenia w stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów, jest zmiana porządkująca dotycząca przeniesienia informacji o symbolach druków z dotychczasowego § 29 do § 27, w którym określa się wzory dokumentów. Zmiana ta pozwoli na większą czytelność przepisów.

Ponadto, w konsekwencji wprowadzenia znaków graficznych PRK, w § 25 ust. 2 pkt 17 i ust. 7 pkt 7 dodano wymóg umieszczania w protokole egzaminacyjnym oraz w księgach wieczystych, na podstawie których możliwe jest uzyskanie duplikatu świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego, informacji o poziomie PRK w przypadku świadectw i dyplomów, na których nadrukowuje się znak graficzny PRK.

W pozostałym zakresie rozwiązania przyjęte w projektowanym rozporządzeniu są co do istoty analogiczne do przepisów dotychczasowego rozporządzenia. Sposób i tryb przeprowadzania egzaminów, powoływania komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych oraz prowadzenia dokumentacji nie ulegają zmianie.

W stosunku do dotychczasowego rozporządzenia zmiany wprowadzono w następujących przepisach:

- § 8 ust. 2 pkt 2 określający wymagania dotyczące rozmiaru zdjęć na świadectwach czeladniczych i dyplomach mistrzowskich (zmiana techniczna mająca na celu zastosowanie bardziej powszechnego formatu zdjęcia);

- § 9 ust. 3 pkt 2 - dodano wymóg zatwierdzenia przez ZRP regulaminu i programu konkursów zawodowych o zasięgu ogólnopolskim pozwalających na zwolnienie z egzaminu czeladniczego. Zmiana ta ma przyczynić się do podniesienia jakości konkursów, umożliwiających zwolnienie z części egzaminu czeladniczego oraz zapewnienie, że odzwierciedlają one zakres egzaminu czeladniczego;
- § 26 ust. 1 - określono wysokość wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnej;
- § 28 ust. 4 - zmiana uległa gramatura papieru z 220 g/m² na 200 g/m². Zaproponowana zmiana ma charakter usprawnienia technicznego, ponieważ gramatura 220 stanowi utrudnienia w dokonywaniu wydruków świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich i zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego. Przyjęcie niższej gramatury pozwoli na dostosowanie do różnego sprzętu, jakim dysponują izby rzemieślnicze;
- § 29 ust. 2 – przededagowano w celu poprawy czytelności oraz uspojniono z treścią wzorów suplementów zawartych w załącznikach nr 4 i 5 do rozporządzenia, poprzez wskazanie, że tłumaczenie nazwy odpowiednio świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego nie ma mocy prawnej. Regulacja ta wynika z załącznika VI do decyzji nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) (Dz. Urz. UE L 390 z 31.12.2004, str. 6-20);
- § 30 ust. 1 - umożliwiono składanie wniosku o wydanie duplikatu także w postaci elektronicznej, co przyczyni się do ułatwienia obywatelom składania wniosków;
- § 31 – dostosowano przepisy określające sposób dokonywania legalizacji świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich i zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą do nowej regulacji art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz.U. poz. 1274, z późn. zm.). W pierwszym rzędzie należy podkreślić, że zgodnie z ustawą – Prawo konsularne, pojęcie „legalizacja” jest właściwe do czynności dokonywanej przez konsula, natomiast czynność dokonywana przez izby rzemieślnicze w stosunku do świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich i zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą – jest „uwierzytelnieniem” tych dokumentów. Ponieważ ustawa o rzemiośle w art. 3 ust. 4 posługuje się pojęciem legalizacja, które należy jednak interpretować w związku z nowymi regulacjami art. 32 ustawy – Prawo konsularne dotyczącymi czynności wykonywanych przez konsulów, proponuje się użycie w § 31 rozporządzenia sformułowania „legalizacja (uwierzytelnienie)”. Sformułowanie to wydaje się najlepiej kierunkować zgodną z ustawą – Prawo konsularne interpretację czynności dokonywanej przez izby rzemieślnicze. Nadto, w § 31 ust. 2 rozporządzenia wprowadzono regulację określającą sposób legalizacji (uwierzytelnienia) świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich i zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą, dokonywanej przez izby rzemieślnicze, która jest zgodna z art. 32 ust. 2 ustawy – Prawo konsularne. W myśl tego przepisu ustawy, który określa elementy czynności legalizacji dokumentów

urzędowych, wykonując czynność legalizacji konsul w szczególności może poświadczyć autentyczność podpisu i charakter, w jakim działała osoba podpisująca dokument urzędowy lub dokonująca jego uwierzytelnienia, oraz tożsamość pieczęci albo stempla, którym jest opatrzony ten dokument. Wobec powyższego, w § 31 ust. 2 rozporządzenia proponuje się, aby czynność dokonywana przez izby rzemieślnicze w odniesieniu do świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich i zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą, obejmowała w szczególności poświadczenie autentyczności podpisu i charakteru, w jakim działała osoba podpisująca świadectwo czeladnicze, dyplom mistrzowski i zaświadczenie o zdaniu egzaminu sprawdzającego lub dokonująca uwierzytelnienia tego świadectwa, dyplomu lub zaświadczenia, oraz poświadczenie tożsamości pieczęci albo stempla, którym jest opatrzone to świadectwo, dyplom lub zaświadczenie. Niezmienione natomiast w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego zostają regulacje określające, że w klauzuli legalizacyjnej (uwierzytelniającej) zamieszcza się podpis osoby upoważnionej do legalizacji (uwierzytelnienia) świadectwa czeladniczego, dyplomu mistrzowskiego lub zaświadczenia o zdaniu egzaminu sprawdzającego i pieczęć imienną, pieczęć urzędową Związku Rzemiosła Polskiego, nazwę miejscowości, w której znajduje się siedziba Związku Rzemiosła Polskiego oraz datę dokonania legalizacji (uwierzytelnienia). Należy podkreślić, że przepis § 31 ust. 2 projektowanego rozporządzenia uwzględnia elementy nowych klauzul legalizacyjnych stosowanych od dnia 1 listopada 2015 r. zarówno przez polskie urzędy konsularne, jak i Dział Legalizacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W § 33 i 34 wprowadzono przepisy przejściowe regulujące sytuację komisji egzaminacyjnych w trakcie kadencji oraz wniosków o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego albo egzaminu mistrzowskiego złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Ponieważ projektowane rozporządzenie powieli dotychczasowe rozwiązania, proponuje się kontynuację rozpoczętych kadencji komisji egzaminacyjnych oraz wskazuje się, że w przypadku złożonych i nierozpatrzonych wniosków o dopuszczenie do egzaminów stosuje się nowe rozporządzenie, tzn. w związku z wejściem w życie nowych przepisów nie ma potrzeby ponownego złożenia wniosków.

W § 35 wprowadzono przepis przejściowy umożliwiający izbom rzemieślniczym skorzystanie do dnia 30 czerwca 2016 r. z dotychczas zakupionych i posiadanych druków, będących drukami ścisłego zarachowania. Egzamin czeladnicze i mistrzowskie odbywają się przez cały rok kalendarzowy, a więc izby muszą dysponować drukami na bieżąco.

Zaproponowany termin wejścia w życie rozporządzenia ustalony na dzień 15 stycznia 2017 r. wynika z art. 111 pkt 1 ustawy o ZSK. Pilne wejście w życie rozporządzenia jest możliwe, ponieważ sposób i tryb przeprowadzania egzaminów, powoływania komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych oraz prowadzenia dokumentacji nie ulegają zmianie w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego, a ponadto w przepisie przejściowym umożliwia się wykorzystanie przez izby posiadanych druków do dnia 30 czerwca 2016 r. Zasady

demokratycznego państwa prawa nie stoją na przeszkodzie, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w ww. terminie.

Problematyka uregulowana w projekcie rozporządzenia nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej, stosownie do stanowiska Ministerstwa Spraw Zagranicznych zawartego w piśmie z dnia 18 listopada 2016 r. numer DPUE.920.1715.2016/2/dl.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z §52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006).

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).